

ויקרא תזריע מצורע שתי ציפורים

פרשת השבוע מספקת לנו מבט לא רק על טומאות שונות, כי אם גם על הדרך להיטהר מהן. בעצם כל תהליך של היטהרות, עומדת הגישה האופטימית הגורסת שאדם יכול להעלות את עצמו מכל מצב בו הוא נמצא למצב גבוה יותר, ואין זה משנה, מה גרם לו לירידה הזו.

הפעם, ננסה להתרכז בפרט אחד, הקשור לתהליך הטהרה של טמא מסוג מסוים – המצורע.

התהליך אותו צריך המצורע לעבור כולל קורבן המורכב מכמה פרטים:

וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפּוֹרִים חַיִּים טְהוֹרֹת וְעֶץ אֶרֶז וְשָׁנִי תוֹלַעַת וְאַזָּב:

המפרשים לדורותיהם ניסו לתת טעם, בכל אחד מן הפרטים הללו. בבסיס ההסברים עומד בדרך כלל ההסבר, שהמצורע נענש בגלל חטא מסויים –

אמר ריש לקיש ... "תורת המצורע" ... תורתו של **מוציא שם רע** (ערכין טו:)

כלומר, צרעת היא עונש על דיבורים רעים על אנשים אחרים.

כך מסבירים המפרשים, שעץ הארז הגבוה, מובא ביחד עם שני תולעת ואזוב הנמוכים, על מנת לרמוז למספר לשון הרע, שהוא צריך לרדת מרגש הגאווה שלו, הגורם לו לדבר סרה באחר.

כך גם לגבי שתי הציפורים. הן מקושרות עם החטא התלוי בדיבור:

לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו

צפרים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול:

אך מדוע מביאים שתי ציפורים? ומדוע אחת מועלת לקרבן, בעוד השניה משולחת לחפשי? ננסה להוסיף על כך, נופך משלנו. מעיון בהלכה מסתבר, ששתי הציפורים אינן נבחרות בצורה אקראית, אלא יש להשתדל למלא בהן תנאי מסויים:

שתי צפרים מצותן שיהו **שוות במראה ובקומה ובדמים** ולקחתן כאחת (משנה נגעים יד)

כלומר, יש לעשות השתדלות, שהציפורים תהיינה דומות ככל היותר זו לזו. לאחר מכן, מזומן לכל אחת מהן גורל שונה לחלוטין, כנאמר לעיל – אחת לקרבן, ואחת לחפשי.

יתכן, כי דווקא ההשוואה הנעשית לפני ההבדלה, מצביעה על תפקידן של הציפורים בטהרתו של מלחוציא שם רע.

לשון הרע, הדיבורים השליליים שאנו מדברים על האחר, הם, לצערנו תופעה מצוייה מאוד. לעיתים אין חשים כלל במעבר משיחת רעים ניטראלית או חיובית, לשיחה שכולה הטלת דופי ורפש באדם שאיננו עומד כלל בפנינו. די בהערה קלה, ברמז קלוש המזכיר אדם זה (לעיתים אפילו בצורה חיובית מאוד), כדי לשחרר את חרצובות לשוננו ולהכפיש אותו. פעמים רבות, אין אנו חשים כלל, שהדיבורים על האחר, מזיקים לו, ועלולים לעלות לו (ולנו) ביוקר.

אולי לשם כך, זקוק המצורע, לא לציפור אחת, סמל לדיבור, אלא לשתיים, ולא לשני סוגים, אלא דווקא לציפורים דומות ככל האפשר. התורה רומזת לו, כי בעתיד, כאשר הוא יחזור למחנה ישראל,

ממנו הודר כל ימי טומאתו¹, יצטרך לשקול מילה בסלע, ולנקות את דיבורו מכל שמץ פגיעה באחר.

גם כיום, כאשר איננו יכולים לקיים דינים אלו, אנו יכולים לתת להם להשפיע עלינו בכיוון של המנעות מדיבור שלילי הורס, ריבוי בדיבור חיובי, בונה עולם, ואבחנה קפדנית ביניהם.

שבת שלום

יעקב (יוקי) מאיר

¹ המצורע, צריך לשהות מחוץ למחנה ישראל, עד שיטהר. יתכן שהסיבה היא למנוע ממנו חברה איתה הוא יכול להמשיך את הדיבורים השליליים, בגינם נהיה מצורע.